

Inkoopdocument

Bijlage F – Taken en bevoegdheden per opleiding(sniveau)

Modulaire gemeenschappelijke regeling - sociaal domein Limburg-Noord

Taken en bevoegdheden per opleiding(sniveau)

In deze bijlage staan de taken en bevoegdheden benoemd per opleiding(sniveau) voor de segmenten 2, 3 en 4, variërend van MBO4-niveau tot aan de gespecialiseerde kinder- en jeugdpsychiater. Elk opleidingsniveau brengt unieke kwaliteiten en vaardigheden met zich mee, die essentieel zijn voor de diverse aspecten van jeugdhulpverlening en een aanvulling zijn op elkaar. De opleidingsniveaus staan oplopend in complexiteit en specialisatie. Per opleidingsniveau wordt aangegeven welke taken en bevoegdheden hierbij horen. Deze zijn gebaseerd op de norm van verantwoorde werktoedeling en het Kwaliteitskader Jeugd. Daarnaast zijn diverse bronnen geraadpleegd. Bronnen zijn zoveel als mogelijk vermeld bij de informatie.

Inhoudsopgave

Toelichting Norm van verantwoorde werktoedeling	3
1. Niet geregistreerde professionals	3
1.1 Opleidingsniveau MBO4 of HBO SKJ- of NVRG-registratie of registratie in het Kwaliteitsregister Vaktherapie	3
2. Geregistreerde professionals	6
2.1 Opleidingsniveau HBO met registratie	7
2.1.1 HBO Jeugd- en gezinsprofessional (SKJ)	7
2.1.2 Systeemtherapeutisch werker (NVRG)	9
2.1.3 Vaktherapeut met registratie in het Kwaliteitsregister Vaktherapie	9
2.2 Opleidingsniveau WO Master	10
2.2.1 WO-master-niveau (SKJ)	10
- Master pedagoog (SKJ)	10
- Master orthopedagoog (SKJ)	10
- Master psycholoog (SKJ)	10
2.2.2 Verpleegkundig specialist (BIG)	11
2.3 Opleidingsniveau WO Postmaster	11
- Postmaster orthopedagoog (SKJ)/orthopedagoog-generalist (BIG)	12
- Postmaster kinder- en jeugdpsycholoog (SKJ)	13
- GZ-psycholoog (BIG)	13
2.3.1 Systeemtherapeut (NVRG)	13
2.4 Opleidingsniveau WO Specialist	14
2.4.1 Psychotherapeut	14
2.4.2 Klinisch (neuro)psycholoog (BIG)	14
2.4.3 (Kinder- & jeugd)psychiater (BIG)	16

Toelichting Norm van verantwoorde werktoedeling

De Norm van verantwoorde werktoedeling is opgenomen in het Besluit Jeugdwet. De norm verplicht aanbieders¹:

- Tot het werken met geregistreerde professionals (geregistreerd in het Kwaliteitsregister Jeugd of in het BIG-register en gebonden aan een tuchtnorm).
- Tot het toedelen van taken aan geregistreerde professionals rekening houdend met hun specifieke kennis en vaardigheden (lettend op: enerzijds de vraag van de jeugdige, anderzijds de vakbekwaamheid die nodig is om verantwoorde hulp te bieden: Kijkend naar benodigde kennis en vaardigheden en vakbekwaamheidsniveau).
- Tot het zorgdragen dat deze geregistreerde professionals kunnen werken volgens hun specifieke professionele standaard (beroepscodes, vakinhoudelijke richtlijnen en veldnormen).

Leidend principe hierbij: Pas toe of leg uit. Dit betekent: Er is een hoofdregel, waarvan mag worden afgeweken als dat de kwaliteit van hulp niet nadelig beïnvloed, of juist gediend is met de inzet van een andere professional.

Verantwoorde hulp is hulp van goed niveau, die in ieder geval: veilig, doeltreffend, doelmatig en cliëntgericht wordt verleend en die is afgestemd op de reële behoefte van de jeugdige of ouder.

Gemeenten moeten zich ervan vergewissen dat jeugdhulpaanbieders zich houden aan de norm van verantwoorde werktoedeling.

De norm van verantwoorde werktoedeling gaat uit van twee groepen professionals: Niet-geregistreerde en geregistreerde professionals. Dit onderscheid maken we hieronder ook.

1. Niet-geregistreerde professionals

Onder niet-geregistreerde professionals verstaan we alle professionals die jeugdhulp bieden, passend binnen de norm van verantwoorde werktoedeling, zonder een SKJ-, BIG-, NVRG- of Kwaliteitsregister Vaktherapie-registratie. Deze laatste twee registraties voegt Opdrachtgever nadrukkelijk toe, als aanvulling op de norm van verantwoorde werktoedeling en het Kwaliteitskader jeugd.

Met niet-geregistreerde professionals kunnen professionals worden aangeduid met diverse achtergronden:

- Professionals op MBO4-niveau.
- Professionals op HBO-niveau of hoger die een specifiek beroep of een specifieke vakbekwaamheid bezitten, waardoor ze in het belang van de kwaliteit van de jeugdhulp kunnen of moeten worden ingezet.

1.1 Opleidingsniveau MBO4 of HBO SKJ- of NVRG-registratie of registratie in het Kwaliteitsregister Vaktherapie

Bij de inzet van MBO4 of anderszins niet-geregistreerde professional (geregistreerd = SKJ, BIG, NVRG of Kwaliteitsregister Vaktherapie) deelt de aanbieder taken toe aan professionals met inachtneming van de Norm van verantwoorde werktoedeling: Toebedelen aan vakbekwame professionals die voldoende toegerust zijn voor de taak waarmee ze belast worden.

¹ Kwaliteitskader Jeugd (2016, september). *Toepassing van de norm van verantwoorde werktoedeling in de praktijk*. <https://skjeugd.nl/wp-content/uploads/2017/01/kwaliteitskader-Jeugd-v2.1.pdf>

Er zijn drie manieren waarop de niet-geregistreerde vakbekwame professional ingezet kan worden²:

Manier 1. Inzet van alleen een niet-geregistreerde professional

Dit kan alleen als er sprake is van:

- Cliëntgerelateerde indicatoren:
 - Voorspelbaar
 - Risico's zijn in te schatten
 - Veilige omgeving
 - Niet levensbedreigend
 - De problemen zijn gestabiliseerd

EN

- Professional gerelateerde indicatoren
 - Kan de volgende werkzaamheden uitvoeren op het gebied van:
 - Probleemverkenning:
 - Signaleren van knelpunten die de (mogelijke) veiligheid van de jeugdige in gevaar brengen en op basis hiervan passende actie ondernemen
 - Doelgericht observeren van mogelijkheden en beperkingen van individuen en de groep
 - Signaleren van veranderingen
 - Informatieverzameling aan de hand invullen checklist
 - Analyse van het netwerk rond het gezin
 - Plan:
 - Opstellen van een hulpverleningsplan met betrekking tot deelproblemen (niet zijnde behandelplan)
 - Adviseren van collega hulpverlener over aanpak van een concreet probleem in het gezin
 - Bijdrage leveren aan opstellen van het hulpverlenings- of behandelplan
 - Uitvoering:
 - Vertalen van plannen naar concrete acties, samen met jeugdige en gezin
 - Bespreken en registreren van de voortgang en resultaten met het gezin / systeem en overige betrokkenen
 - Ondersteunen en begeleiden van gezin of jeugdige in het kader van hulpverleningsplan
 - Rapporteren over de voortgang van de hulp
 - Dossier bijhouden
 - Kan praktische ondersteuning en begeleiding bieden bij het (sociaal en maatschappelijk) functioneren in het dagelijks leven:
 - Ondersteunen en begeleiden bij lichamelijke verzorging, , dagbesteding, opvoeden
 - Bieden van individuele en/of groepsbegeleiding
 - Bieden van praktische opvoedingsondersteuning aan betrokkenen uit de leefomgeving
 - Signaleren en melden van misstanden
 - Ondersteunen ten behoeve van het beëindigen van misstanden

² Kwaliteitskader Jeugd (2016, september). *Toepassing van de norm van verantwoorde werktoedeling in de praktijk.* <https://skjeugd.nl/wp-content/uploads/2017/01/kwaliteitskader-Jeugd-v2.1.pdf>

- Ondersteunen bij individuele herstelprocessen
- Begeleiden jeugdige en gezin bij uitvoeren hulpverleningsplan
- Stimuleren en activeren van individuele jeugdigen
- Er is duidelijkheid over aanpak en wijze van uitvoering én werkzaamheden zijn bekend en eenduidig uit te voeren:
 - Uitvoeren stappenplan samen met gezin

NB: Het kwaliteitskader jeugd geeft méér werkzaamheden aan als passend bij een niet-geregistreerde professional, maar deze taken vindt Opdrachtgever nadrukkelijk taken van het voorliggend veld. Deze ziet Opdrachtgever dus NIET als jeugdhulp binnen een maatwerkvoorziening. Het betreft:

- Ondersteunen bij het leefbaar maken van de woonsituatie, bij de organisatie van het huishouden, bij financiën en administratie, bij het (her)structureren van het dagelijks leven.
 - Dit kan ook passen binnen de Wmo.
- Ondersteunen en begeleiden bij sociale omgeving, scholing en werk
- Organiseren en begeleiden van (vrijtijd)activiteiten
- Ondersteunen bij ontmoeting, leggen van verbindingen, vrijwilligerswerk en actief burgerschap
- Uitvoeren groepsgewijze oudertraining aan de hand van gestructureerde bijeenkomsten

De inzet van alleen een niet-geregistreerde professional kan bij ambulante hulp alleen onder Ambulante hulp A. Alleen de directe cliëntcontacttijd mag geschreven en gedeclareerd worden.

Manier 2. Inzet van een niet-geregistreerde professional in combinatie met een geregistreerde professional

Als er sprake is van een niet-veilige, risicovolle of onvoorspelbare situatie kan de niet-geregistreerde professional nog steeds ingezet worden voor de taken, verantwoordelijkheden en activiteiten die hierboven beschreven zijn, maar is ook de inzet van een geregistreerde professional noodzakelijk. Professionals maken dan duidelijke afspraken over wie waarvoor verantwoordelijk is. Hierbij houden zij zich aan paragraaf 4.6 van het Kwaliteitskader Jeugd. De geregistreerde professional voert in ieder geval de regie, is het aanspreekpunt bij het nemen van cruciale beslissingen, bespreekt de voortgang van een behandeling, enz.

In dit geval is er dus sprake van stapeling van Ambulante hulp A (de inzet van een niet-geregistreerde professional) met een andere indicatie waarbij een geregistreerde professional ook directe hulp biedt. Bij de inzet van de niet-geregistreerde professional op Ambulante hulp A, mag alleen de directe cliëntcontacttijd geschreven en gedeclareerd worden. Voor de geregistreerde professional gelden de regels van de betreffende indicatie.

Manier 3. Inzet van een niet-geregistreerde professional onder de verantwoordelijkheid van een geregistreerde professional

Er zijn twee mogelijkheden om een niet-geregistreerde professional onder verantwoordelijkheid van een geregistreerde professional in te zetten.

Mogelijkheid 1: Ter ondersteuning van of meewerken aan een opdracht

Niet-geregistreerde professionals kunnen ondersteuning bieden aan een geregistreerde professional, bijvoorbeeld het uitwerken van rapporten of meewerken aan een opdracht van een geregistreerde professional, zoals een test-assistent die een deel van de taken van een gedragswetenschapper uitvoert onder de instructie van de gedragswetenschapper.

Deze tijd valt bij Ambulante hulp (A, B of C) onder de indirecte cliëntgebonden tijd en mag niet direct gefactureerd worden. De niet-geregistreerde professional die ter ondersteuning van werkt, of

meewerkt aan een opdracht van een geregistreerde professional, mag wél ingezet worden op een productcode waar een geregistreerde professional als direct betrokken professional wordt geëist. Bij het product S-GGZ of Brede analyse door aanbieder (HBO, WO of diagnostiek GGZ) mag de niet-geregistreerde professional niet ondersteunen of meewerken aan een opdracht binnen de directe cliëntcontacttijd of indirecte cliëntgebonden tijd, omdat hier minimaal opleidingsniveau HBO (met registratie) wordt verwacht.

Mogelijkheid 2: In het kader van opleiding of scholing

Niet-geregistreerde professionals die in opleiding zijn voor een beroep waarvoor een registratie verplicht is, kunnen onder strikte verantwoordelijkheid en aanwijzingen van een geregistreerde professional (praktijkopleider) werken. Op deze manier kunnen zij ervaring opdoen. Deze tijd valt, afhankelijk van de aard van de werkzaamheden, onder de directe cliëntcontacttijd of indirecte cliëntgebonden tijd. De niet-geregistreerde professional in opleiding mag ingezet worden op een productcode waar een geregistreerde professional als direct betrokken professional wordt geëist (dus bijv. Ambulante hulp C, WO of S-GGZ). Het contactmoment met de jeugdige en zijn ouders/gezin of de indirecte cliëntgebonden tijd bij GGZ mag slechts éénmaal gedeclareerd worden, als zowel de professional in opleiding als de geregistreerde professional beide aanwezig zijn of samen de werkzaamheden verrichten. Het percentage professionals in opleiding staat in verhouding tot het aantal geregistreerde professionals.

2. Geregistreerde professionals

Onder geregistreerde professionals verstaan we alle professionals die jeugdhulp bieden, passend binnen de norm van verantwoorde werktoedeling, met een SKJ-, BIG-, NVRG- of Kwaliteitsregister Vaktherapie-registratie. Deze laatste twee registraties voegt Opdrachtgever nadrukkelijk toe, als aanvulling op de norm van verantwoorde werktoedeling en het Kwaliteitskader jeugd.

Het is altijd mogelijk om een geregistreerde professional in te zetten, mits de geregistreerde professional bekwaam is om de taken en activiteiten uit te voeren die aan hem worden toebedeeld en de verantwoordelijkheid te dragen die daar bij hoort. Dat betekent dat geregistreerde professionals ook taken en activiteiten kunnen uitvoeren die niet-geregistreerde professionals ook mogen uitvoeren.

Geregistreerde professionals moeten worden ingezet als wordt voldaan aan de volgende cliëntgerelateerde en professional gerelateerde indicatoren:

Cliëntgerelateerde indicatoren m.b.t. inzet geregistreerde vakbekwame professional³:

- Risicovol
- Crisis
- Onveilige omgeving
- Levensbedreigend
- Meerder problemen spelen tegelijkertijd en daarbij is het niet duidelijk welke hulp op gang gebracht moet worden
- Complexe problematiek waarvan de achterliggende oorzaak onbekend is
- Sterk wisselend verloop

Concrete verschillen SKJ-geregistreerde en niet-geregistreerde professional

Voorbeelden van concrete verschillen in wat je mag verwachten van een geregistreerde professional in relatie tot een niet-geregistreerde professional:

³ Kwaliteitskader Jeugd (2016, september). *Toepassing van de norm van verantwoorde werktoedeling in de praktijk*. <https://skjeugd.nl/wp-content/uploads/2017/01/kwaliteitskader-Jeugd-v2.1.pdf>

1. **Probleemverkenning:** Een geregistreerde professional stelt de hulpvraag vast, voert een risicotaxatie uit, voert een probleemanalyse uit, onderzoekt vermoedens van kindermishandeling en/of voert diagnostisch onderzoek uit (als de geregistreerde hiertoe bevoegd is).
 Een niet-geregistreerde professional kan vanuit zijn eigen expertise bijdrage aan een deel hiervan onder verantwoordelijkheid van een geregistreerde professional en/of observeert en signaleert veranderingen of signalen van onveiligheid tijdens het uitvoeren van een opgesteld plan en onderneemt passend actie.
2. **Toegang tot hulp:** Alleen een geregistreerde professional mag besluiten tot het inzetten of afsluiten van passende jeugdhulp, besluiten over op- en afschalen en adviseren over het inzetten van specialistische kennis. Een niet-geregistreerde professional mag dit niet. Dit geldt ook met betrekking tot besluiten die binnen een jeugdhulporganisatie worden genomen. Toegang tot jeugdhulp kan dus breder worden gezien dan de beslissing om wel/geen maatwerkvoorziening toe te kennen. Nadat een maatwerkvoorziening is toegekend door een verwijzer, worden ook keuzes gemaakt over inzetten, afsluiten, op- of afschalen. Deze keuzes, die ook (ingrijpende) invloed kunnen hebben op het leven van de jeugdige en zijn ouders/gezin, worden altijd gemaakt door een geregistreerde professional.
3. **Plan:** Een geregistreerde professional kan een plan maken, eventueel met het betrekken van andere disciplines.
 Een niet-geregistreerde professional kan bijdragen aan een deel van het plan en adviseren over een concreet probleem.
4. **Uitvoering:** Een geregistreerde professional mag behandelen en activiteiten uitvoeren die specifieke kennis, deskundigheid en vaardigheden of een specialisme vragen, zoals bij complexe problematiek. Een geregistreerde professional mag aan de hand van het opgestelde plan (door hemzelf of een ander) bepalen hoe hij het plan gaat uitvoeren, wat hiervoor nodig is en wanneer nodig hierop zelfstandig bijstellen. Daarbij houdt de geregistreerde professional rekening met zijn eigen vakbekwaamheid en schakelt specialismen in wanneer dit nodig is.
 Een niet-geregistreerde professional mag concrete acties uit het opgestelde plan uitvoeren. Dit betreft het begeleiden en ondersteunen van de jeugdige en zijn ouders/gezin. Er is duidelijkheid aanwezig over de aanpak en wijze van uitvoering. De werkzaamheden zijn bekend en eenduidig uit te voeren. Een niet-geregistreerde professional registreert en rapporteert over de voortgang en resultaten en bespreekt dit met jeugdige, ouders/gezin en andere betrokkenen. Wanneer een niet-geregistreerde professional signaleert dat mogelijk bijstelling van het plan nodig is, schakelt een niet-geregistreerde met een geregistreerde professional. Afhankelijk van de afspraken kan dit een geregistreerde professional binnen zijn eigen organisatie zijn, of bijvoorbeeld de verwijzer.

NB: Deze voorbeelden zijn afgestemd met SKJ.

2.1 Opleidingsniveau HBO met registratie

2.1.1 HBO Jeugd- en gezinsprofessional (SKJ)

Professional gerelateerde indicatoren m.b.t. inzet geregistreerde vakbekwame professional:

- Gericht op behandeling van en hulpverlening bij complexe problematiek
- Aanpak vereist specifieke kennis en vaardigheden
- Keuzes en inzet hebben onomkeerbare of ingrijpende invloed op het leven van de cliënt (en systeem)
- Is verantwoordelijk voor en neemt besluiten over en/of beoordelen of vaststellen van⁴:

⁴ Kwaliteitskader Jeugd (2016, september). *Toepassing van de norm van verantwoorde werktoedeling in de praktijk*. <https://skjeugd.nl/wp-content/uploads/2017/01/kwaliteitskader-Jeugd-v2.1.pdf>

- Probleemverkenning
 - Vaststellen hulpvraag op basis van systematische inventarisatie en analyse van problemen en behoeften van ouders en jeugdigen, waarbij sprake is van complexe problematiek.
 - Uitvoeren van risicotaxatie veiligheid van een jeugdige.
 - Onderzoek uitvoeren in het kader van de voorbereiding van een advies en/of verzoek aan OM.
 - Uitvoeren probleemanalyse indien sprake is van een multiproblemsituatie.
 - Onderzoek uitvoeren naar een vermoeden van kindermishandeling (conform meldcode en werkwijze Veilig Thuis)
 - Dit alles in aanvulling op wat de verwijzer al heeft onderzocht of geanalyseerd en passend bij benodigde kennis en vaardigheden en vakbekwaamheidsniveau.
- Toegang tot hulp
 - Besluiten tot inzet van passende jeugdhulp
 - Besluiten tot op -en afschaling van de hulp
 - Besluiten tot inzet van jeugdbescherming of jeugdreclassering
 - Adviseren inzet specialistische kennis (jeugdzorg, gehandicaptenzorg en ggz)
 - Besluiten afschaling intensieve pedagogische ondersteuning
- Plan
 - In samenwerking met jeugdige (en zijn ouders en systeem) opstellen en vaststellen hulpverleningsplan en/of behandelplan
 - Betrekken van de benodigde disciplines bij het opstellen van een behandelplan
 - Vaststellen veiligheidsplan bij onveilige situatie van kinderen in het gezin.
 - Adviseren over behandeling, hulpverlening en ondersteuning.
 - Adviseren met betrekking tot het hulpverleningsplan in complexe gezinssituaties.
- Uitvoeren
 - Behandelen problematiek van een jeugdige met specifieke therapievorm
 - Aansturen verrichtingen van teamleden in het kader van ondersteuning bij het dagelijks leven of het stimuleren van zelfregie
 - Orthopedagogische begeleiding bij het opvoeden van een kind met een psychische stoornis
 - Intensieve begeleidingsactiviteiten bij jeugdigen met een langdurige psychische stoornis of ernstige psychische problematiek en waar nodig bij hun ouders / verzorgers
 - Uitvoeren intensieve en/of gespecialiseerde oudertraining
 - Uitvoeren gezinsgerichte behandeling
 - Uitvoeren van of adviseren over intensieve of specialistische interventies, opgenomen in de databanken van NJi, Movisie, CGL en kenniscentrum KJP (inzet conform specificatie in databank)
 - Uitvoeren psycho-educatie aan ouders met jeugdige met psychische problematiek of verstandelijke beperking

De doorgestreepte punten staan wel in het kwaliteitskader jeugd, maar zijn in principe voorbehouden aan universitair geschoolde professionals.

2.1.2 *Systeemtherapeutisch werker (NVRG)*

De systeemtherapeutischwerker is een systeemtheoretisch geschoolde en praktisch georiënteerde hulpverlener⁵. Samen met het gezin brengt de systeemtherapeutisch werker zorgen en hulpvragen in kaart en ondersteunt bij het formuleren van de gewenste verandering.

Hierbij betreft en activeert de systeemtherapeutisch werker belangrijke mensen uit het netwerk van het gezin die een bijdrage kunnen leveren aan de oplossing van de problemen. Daarnaast fungeert de systeemtherapeutisch werker als spin in het web in de samenwerking tussen het privénetwerk en het professionele netwerk rondom een gezin.

De systeemtherapeutisch werker is gespecialiseerd in⁶:

- Verzamelen van informatie om de context waarin de hulpvraag is ontstaan te kunnen begrijpen en om de context verder in kaart te brengen.
- Creëren van een systemische context van waaruit er voortgang van het hulpverleningsproces kan plaatsvinden.
- Opbouwen werkrelatie en deze onderhouden vanuit meervoudige partijdigheid.
- Aandacht hebben gedurende het hulpverleningstraject voor de eigen positie te midden van een grotere hulpverleningscontext (samenwerken met andere professionals).
- Evalueren van het hulpverleningsproces.
- Beëindigen van het hulpverleningstraject.

De systeemtherapeutisch werker fungeert als spin in het web in de samenwerking tussen het privénetwerk en het professionele netwerk rondom een gezin. De systeemtherapeutisch werker kan veranderprocessen, die met hulp van de systeemtherapeut in gang zijn gezet, binnen de gezinssituatie ondersteunen. De systeemtherapeutisch werker werkt onder supervisie van een systeemtherapeut.

2.1.3 *Vaktherapeut met registratie in het Kwaliteitsregister Vaktherapie*

Een vaktherapeut is gespecialiseerd in non-verbale therapie. Een vaktherapeut is daarmee anders opgeleid dan een jeugd- en gezinsprofessional. Hier horen andere taken en bevoegdheden bij en daarbij ook een andere registratie. De registratie in het Kwaliteitsregister Vaktherapie ziet nadrukkelijk toe op specifieke taken en bevoegdheden van de vaktherapeuten.

De vaktherapeut maakt deel uit van een multidisciplinair team. Daarom kan een vaktherapeut alleen als aanvulling op een SKJ-, BIG- of NVRG-geregistreerde professional worden ingezet (zowel binnen ambulante hulp als GGZ)

Werkzaamheden⁷:

- Beeldende therapie
- Danstherapie
- Muziektherapie
- Psychomotorische therapie
- Psychomotorische kinder therapie
- Speltherapie

⁵ NVRG (2018). *Systeemtherapie*. <https://www.nvrg.nl/systeemtherapie>

⁶ NVRG (2019, december). *NVP publiceert factsheets Systeemtherapie en Psychodynamische psychotherapie*. [NVP publiceert factsheets Systeemtherapie en Psychodynamische psychotherapie](#).

⁷ VNG (z.d.). *Vraag & Antwoord vaktherapie en jeugdhulp*. [veelgestelde vragen vaktherapie en jeugdhulp.pdf](#)

2.2 Opleidingsniveau WO master

Binnen de jeugdzorg en GGZ zijn er verschillende beroepsgroepen met een WO-opleiding. De opleidingen en de verantwoordelijkheden verschillen op basis van het specifieke beroep en het niveau van specialisatie. In dit hoofdstuk wordt het verschil in taken en bevoegdheden tussen verschillende beroepen met als vereiste een WO-masteropleiding beschreven.

2.2.1 WO-master-niveau met SKJ-registratie

WO-master Pedagoog

De pedagoog richt zich op de normale ontwikkeling van jeugdigen. Pedagogen helpen en adviseren ouders en opvoeders bij algemene opvoedingsvragen. Daarnaast bieden zij ondersteuning bij het bevorderen van een gezonde ontwikkeling.

Werkzaamheden:

- Begeleiden van ouders en kinderen
- Adviseren over opvoedingsstrategieën en methodieken

WO-master Orthopedagoog

Een orthopedagoog focust zich op ontwikkelings- en gedragsproblematiek bij jeugdigen. Dit kunnen complexe problemen zijn zoals jeugdige met leerstoornissen, gedragsstoornissen of ontwikkelingsstoornissen. De problematiek wordt als perspectiefloos ervaren, waarbij het niet lukt om zonder professionele hulp te veranderen. Om de complexe problemen aan te pakken wordt veelal samengewerkt in multidisciplinaire teams vanuit het cliëntsysteem⁸.

Werkzaamheden (afhankelijk van zwaarte casuïstiek):

- Levert een bijdrage aan het diagnostisch proces in een gestandaardiseerde en geprotocolleerde setting en/ of onder supervisie
- Draagt bij aan een integrale inhoudelijke afstemming van begeleidings- en behandelingsplannen
- Voert onder supervisie, gestandaardiseerde en geprotocolleerde behandelingen uit
- Begeleid cliënt(systeem) op dialogische, systemische en veranderingsgerichte wijze

NB: De specifieke verschillen met de orthopedagoog-generalist staan beschreven onder de orthopedagoog-generalist.

Wo-Master psycholoog (SKJ)

Als master psycholoog met SKJ registratie heb je de bevoegdheid om psychologische onderzoeken uit te voeren, bijvoorbeeld door het afnemen van tests en het opstellen van diagnoses met betrekking tot gedragsproblemen of ontwikkelingsstoornissen bij jeugdige.

Ook ben je betrokken bij het opstellen van behandel- of begeleidingsplannen. Het behandelplan monitor je op voortgang en stuurt bij indien nodig om het gewenste resultaat te behalen.

⁸ Nederlandse vereniging van pedagogen en onderwijskundigen (2023). *De orthopedagoog als professional*. [BCP-NVO Orthopedagoog \(juli 2023\).pdf](#)

Bij complexe hulpvragen en wanneer er sprake is van ernstige psychiatrische stoornissen is het nodig om samen te werken of de casus door te verwijzen met/naar meer gespecialiseerd zorgverleners zoals klinisch psychologen of psychiaters⁹.

Werkzaamheden:

- Uitvoering van intakes
- Afname van diagnostische testinstrumenten en het verklaren van gedragingen/stoornissen
- Betrokken bij onderdelen van behandelingen

Let op: deze norm betekent niet dat masterpsychologen niet kunnen of mogen werken in de zorg en gaat ook niet over een wettelijke bevoegdheid tot het verrichten van bepaalde handelingen of interventies. Deze norm kan wel dienen als een leidraad bij de afweging of iemand bekwaam is om bepaalde werkzaamheden uit te voeren.

Masterpsychologen kunnen op veel plekken worden ingezet: bijvoorbeeld bij de uitvoering van intakes, de afname van diagnostische testen en (onderdelen van) behandelingen. Ze hebben theoretische en wetenschappelijke kennis over bijvoorbeeld protocollaire behandelingen, (diagnostische) testinstrumenten en verklaringsmodellen van stoornissen¹⁰.

2.2.2 Verpleegkundig specialist

Verpleegkundig specialisten mogen binnen hun deskundigheidsgebied medicatie voorschrijven en medicatiecontrole uitvoeren. De meeste handelingen van verpleegkundig specialisten vallen onder andere wetgeving, zoals de zorgverzekeringswet. Specifieke handelingen vallen wel onder de Jeugdwet.

Werkzaamheden met betrekking tot medicatiecontrole¹¹:

- Zelfstandig jeugdige behandelen
- Diagnoses stellen en indiceren waar nodig
- Medicatie voorschrijven
- Voert zelfstandig specifieke voorbehouden medische handelingen uit

2.3 Opleidingsniveau WO postmaster

Vanaf opleidingsniveau WO postmaster hebben de diverse beroepsgroepen ook nadrukkelijk andere taken, zoals coachen, adviseren, beleid, management, innovatie, onderwijs of wetenschappelijk onderzoek uitvoeren.

Onderstaande beschrijvingen richten zich op de daadwerkelijke hulpverlening. De taken en bevoegdheden van opleidingsniveau WO postmaster kenmerken zich door de volgende zaken:

- Diagnostiek
- Indicatiestelling

⁹ Nederlands Instituut van Psychologen (2012). *Beroepsprofiel Kinder- en Jeugdpsycholoog NIP*. [NIP-beroepsprofiel Kinderen-Jeugd.pdf](#)

¹⁰ Nederlands Instituut van Psychologen (2024, juni) *Handreiking Inzet masterpsychologen in de zorg*. [NIP Handreiking-Masterpsychologen digitaal.pdf](#)

¹¹ Rijnmond Dokters (2024, juni). *De verpleegkundig specialist is een geweldige aanvulling voor een huisarts*. [De verpleegkundig specialist is een geweldige aanvulling voor een huisarts – Rijnmond Dokters](#)

- Behandelplan opstellen
- Behandeling/begeleiding/interventie

Per beroepsgroep wordt hieronder nadrukkelijker ingegaan op deze taken en bevoegdheden.

Postmaster Orthopedagoog (SKJ) en Orthopedagoog-generalist (BIG)

Vergelijking WO master versus WO-postmaster orthopedagoog (generalist)

Een postmaster Orthopedagoog (SKJ) of orthopedagoog-generalist (OG) (BIG) heeft meer gespecialiseerde vaardigheden als het gaat om diagnostiek, behandeling, begeleiding en (wetenschappelijk) onderzoek in vergelijking met de WO-master orthopedagoog. De postmaster/OG kan (wetenschappelijke) kennis en vaardigheden geïntegreerd toepassen en ook bijdragen aan het ontwikkelen van die kennis.

In vergelijking met de WO-master handelt de postmaster/OG zelfstandiger, met meer verantwoordelijkheden en kan meer complexe problemen en situaties hanteren en overzien.

Werkzaamheden postmaster orthopedagoog/orthopedagoog¹²:

- Werkt volgens diagnostische modellen om de hulpvraag/-vragen te vertalen in onderbouwde, toetsbare en te onderzoeken hypothesen.
- Beschrijft concrete mogelijkheden en beperkingen van de cliënt rekening houdend met het systeem
- Stelt een behandelplan op die aansluiten bij de opvoedings-en ontwikkelcontext en daarbij rekening houdt met de mogelijkheden en competenties van de cliënt en cliëntsysteem.
- Werkt dialogisch, systeem- en veranderingsgericht
- Draagt zorg voor een gestructureerde wijze en voortdurende afstemming met cliënt/ cliëntsysteem
- Voert orthopedagogische interventies uit
- Besluit in samenspraak bij onvolledige informatie om te komen tot een dialogisch beeld, begeleiding en/ of behandeling in complexe situaties
- Kan als regiebehandelaar optreden met oog voor heldere coördinatie, een aanspreekpunt voor de cliënt en afstemming met diverse behandelaren, plus het monitoren van voortgang.

De werkzaamheden van de master orthopedagoog¹³ (herhaling van vorig hoofdstuk om verschil te duiden):

- Levert een bijdrage aan het diagnostisch proces in een gestandaardiseerde en geprotocolleerde setting en/ of onder supervisie
- Draagt bij aan een integrale inhoudelijke afstemming van begeleidings-en behandelingsplannen
- Voert onder supervisie, gestandaardiseerde en geprotocolleerde behandelingen uit
- Begeleid cliënt(systeem) op dialogische, systemische en veranderingsgerichte wijze

¹² Nederlandse Vereniging van pedagogen en onderwijskundigen (2023). *De orthopedagoog-generalist als professional*. [BCP-OG \(juli 2023\).pdf](#)

¹³ Nederlandse Vereniging van pedagogen en onderwijskundigen (2023). *De orthopedagoog als professional*. [BCP-NVO Orthopedagoog \(juli 2023\).pdf](#)

Postmaster kinder- en jeugdpsycholoog (SKJ)

Kinder- en jeugdpsychologen houden zich bezig met het gedrag van kinderen en jongeren. Omdat kinderen en jongeren nog niet zelfstandig zijn, kijken kinder- en jeugdpsychologen ook naar de rol die ouders en andere belangrijke personen in het leven van het kind vervullen. Kinder- en jeugdpsychologen werken in alle werkelden en settings die met kinderen en jongeren te maken hebben, en hebben daar als doel de ontwikkeling van kinderen te optimaliseren¹⁴.

Werkzaamheden:

- Diagnostiek: De kinder- en jeugdpsycholoog beschikt over kennis en vaardigheden om het diagnostisch proces goed uit te kunnen voeren.
- Advies en indicatiestelling: Het proces van beoordelen welke problemen/belemmeringen er bestaan en beslissen wat er nodig is om die problemen aan te pakken.
- Begeleiding en interventie.

GZ-psycholoog (BIG)

Het beroep GZ-psycholoog is een basisberoep binnen de GGZ en kent geen specifieke voorschrijfbevoegdheid en kent geen zogenaamde voorbehouden handelingen (handelingen die alleen deze beroepsgroep mag uitvoeren)¹⁵.

De GZ-psycholoog is de generalist op het gebied van psychologische behandelingen van angst-, stemmings- en psychotische stoornissen, van verslaving en stoornissen in de impulscontrole, van stoornissen met somatische symptomen, van cognitieve en/of leerstoornissen en van ontwikkelingsstoornissen zoals ADHD en autisme. De GZ-psycholoog kan omgaan met persoonlijkheids- en hechtingsproblematiek, maar behandelt deze niet primair¹⁶.

Werkzaamheden:

- Diagnostiek en indicatiestelling van enkelvoudige tot matig complexe psychische aandoeningen, om te komen tot een behandelplan
- Deeldiagnostiek bij complexe problematiek, onder verantwoordelijkheid van een klinisch (neuro)psycholoog
- Behandeling, waarbij het grootste deel van de behandelingen in protocollen en richtlijnen is beschreven. Deze past hij op maat toe.

2.3.1 Systeemtherapeut (NVRG)

Een systeemtherapeut is gespecialiseerd in het werken met relationele problematiek en gezinsdynamieken. De focus van een systeemtherapeut richt zich op de onderlinge interacties tussen gezinsleden en de invloeden van externe factoren zoals school, werk, religie en cultuur¹⁷. In veel gevallen werkt een systeemtherapeut samen met een systeem therapeutisch werker (HBO), die onder supervisie valt van de systeemtherapeut¹⁸. Vanuit het principe van meervoudige partijdigheid

¹⁴ Nederlands Instituut van Psychologen (2012). *Beroepsprofiel Kinder- en Jeugdpsycholoog NIP*. [NIP-beroepsprofiel Kinderen-Jeugd.pdf](#)

¹⁵ Nederlandse Vereniging van pedagogen en onderwijskundigen (2022). *Professionele verantwoordelijkheid, bekwaamheid en bevoegdheid*. [NVO - Professionele verantwoordelijkheid 2022.pdf](#)

¹⁶ Nederlands Instituut van Psychologen (2020). *De GZ-psycholoog*. [A5-Beroepsprofiel-2020-GZ-def..pdf](#)

¹⁷ NVRG (2018). *Systeemtherapie*. <https://www.nvrg.nl/systeemtherapie>

¹⁸ NVRG (2019, december). *NVP publiceert factsheets Systeemtherapie en Psychodynamische psychotherapie*. [NVP publiceert factsheets Systeemtherapie en Psychodynamische psychotherapie](#).

gaat de therapeut met alle betrokkenen een behandelrelatie aan. Daarnaast houdt de systeemtherapeut ook rekening met eventuele belangrijke afwezigen.

Werkzaamheden:

- Informatie verzamelen over het systeem en de verwijzers
- Zelfstandig beslissingen nemen
- Het opstellen en uitvoeren van systeemdiagnostiek
- Het begeleiden van systeemleden door middel van diepgaande therapeutische interventies
- Een systeemtherapeutisch behandelplan opstellen
- Beëindigen van systeemtherapie in samenwerking met het cliëntsysteem
- Maakt deel uit van een multidisciplinaire samenwerking met andere professionals, netwerk en gezin

2.4 Opleidingsniveau WO specialist

Alleen WO specialisten zijn bevoegd tot het behandelen door middel van psychotherapie. Een psychotherapeutische behandeling van een jeugdige is onlosmakelijk verbonden met behandeling van de ouders in de vorm van een meer of minder intensieve oudertherapie. Soms zijn daarbij gesprekken met het hele gezin geïndiceerd.

2.4.1 Psychotherapeut (BIG)

Psychotherapeut: Is net als de gz-psycholoog een basisberoep, maar zijn werkterrein en deskundigheid zijn specifiek dan die van de gz-psycholoog. De psychotherapeut is deskundig op het gebied van de **behandeling van psychische problematiek met behulp van psychotherapeutische methoden**¹⁹. In vergelijking met de gz-psycholoog is de psychotherapeut minder deskundig op het gebied van diagnostiek, maar meer deskundig op het gebied van de (psychotherapeutische) behandeling. De psychotherapeut **behandelt vooral complexere psychische problematiek**²⁰. De psychotherapeut is in staat om de relatie tussen de persoonlijkheid van de cliënt en de relationele context te benoemen en daar in de behandeling rekening mee te houden.

Werkzaamheden²¹:

- Het stellen van een indicatie psychotherapie.
- Erop toezien dat het psychodiagnostisch onderzoek in voldoende mate is uitgevoerd voor de start van de psychotherapeutische behandeling.
- Opstellen en uitvoeren van psychotherapeutische behandelplannen, waarbij gebruik kan worden gemaakt van specialistische vormen van psychotherapie.

2.4.2 Klinisch (neuro)psycholoog (BIG)

De **klinisch psycholoog**²²: De primaire expertise van de klinisch psycholoog is de **diagnostiek en behandeling van complexe of minder vaak voorkomende psychische problematiek**. De klinisch

¹⁹ Psychotherapie helpt cliënten om inzicht te krijgen in hun gedachten, gevoelens en gedragingen en ondersteunt hen bij het vinden van manieren om ermee om te gaan (hanteerbaar maken) of ze te veranderen.

²⁰ Nederlands Instituut van Psychologen (2025). *De klinisch psycholoog*. [Webversie-Brochure-Klinisch-psycholoog-.pdf](#)

²¹ Nederlandse Vereniging voor Psychotherapie (2007). *Beroepsprofiel psychotherapeut*. [Beroepsprofiel.pdf](#)

²² Nederlands Instituut van Psychologen (2015). *De klinisch psycholoog*. [Webversie-Brochure-Klinisch-psycholoog-.pdf](#)

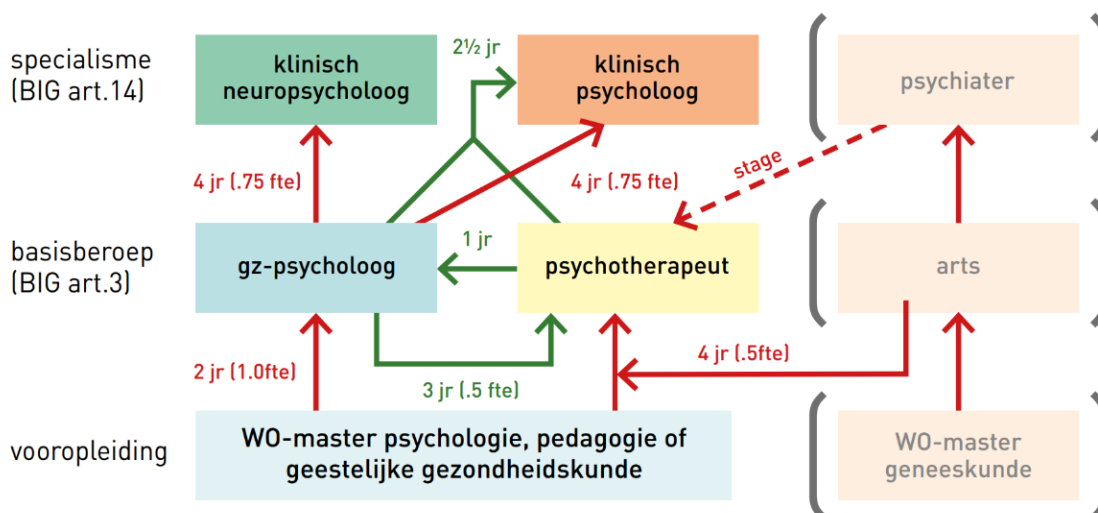
psycholoog is een scientist-practitioner, die in staat is wetenschappelijke kennis te vertalen naar de praktijk en op wetenschappelijke wijze te reflecteren op zijn werk. De klinisch psycholoog speelt een leidende rol op het gebied van de **behandeling van patiënten met complexe psychische problematiek en complexe beelden, zoals co-morbiditeit en somatisch-psychische aandoeningen**, vaak als hoofdbehandelaar.

NB: De opleiding tot klinisch psycholoog omvat onder meer de opleiding tot psychotherapeut. Op basis hiervan hebben klinisch psychologen de mogelijkheid om zich tevens te laten registreren als psychotherapeut.

Taken en bevoegdheden²³:

- Specialistische diagnostiek en indicatiestelling bij situaties waarin de gebruikelijke diagnostiek geen eenduidig beeld oplevert en/of comorbiditeit, complexe of zeldzame ziektebeelden een rol spelen. Hij gebruikt de multimethodische benadering (informatie uit meerdere bronnen combineren) en zet dit om naar een samenhangende psychologische diagnose.
- Complexe behandelingen waarvoor richtlijnen ontbreken of tekortschieten. Denk aan complexe of zeldzame aandoeningen, chronische of recidiverende psychiatrische aandoeningen, crisisinterventie met hoog risico op calamiteiten, comorbiditeit met psychische en/of lichamelijke aandoeningen, ernstige psychosociale gezinsproblematiek of culturele achtergrond.
- Opstellen van een neuropsychologisch behandelplan.

Figuur 1. Het psychologische en psychotherapeutische opleidings- en beroepengebouw³

²³ Nederlands Instituut van Psychologen (2020). *De klinisch neuropsycholoog*. [Beroepsprofiel_KlinischeNeuroPsych.pdf](#)

	gz-psycholoog	psychotherapeut	klinisch psycholoog
diagnostiek/indicatiestelling	bedreven	basis	specialist
behandeling	bedreven	zeer bedreven	specialist
onderzoek/zorginnovatie	basis	basis	zeer bedreven
beleid/management	basis	basis	zeer bedreven

2.4.3 (Kinder- & jeugd)psychiater (BIG)

Een kinder- en jeugdpsychiater is een arts die zich richt op het medisch aspect van psychische aandoeningen bij kinderen en jongeren. Ze mogen medicatie voorschrijven en combineren dit met psychotherapeutische behandelingen²⁴.

Werkzaamheden:

- Diagnostiek en medische beoordeling
- Behandelen met medicatie en andere therapeutische interventies
- Behandelplannen opstellen, waar medicatie, naast gesprekken en andere interventies, onderdeel van uitmaakt

Binnen de gespecialiseerde ggz wordt de psychiater ten minste geconsulteerd en bij evaluaties betrokken wanneer²⁵:

- er gevaar dreigt voor anderen of voor de cliënt (waaronder suïcidegevaar). Hierbij mag ook de klinisch psycholoog ingeschakeld worden.
- ECT (elektroconvulsie therapie) overwogen/ingesteld wordt
- medisch coördinerende zorg nodig is bij verdenking op somatische problematiek
- er sprake is van een non-respons op de behandeling (conform richtlijn/zorgstandaard). Hierbij mag ook een verpleegkundig specialist GGZ of klinisch psycholoog ingeschakeld worden.

2.4.3.1 Kinderarts (BIG)

Een kinderarts is een medisch specialist die zich richt op de lichamelijke gezondheid van kinderen en jongeren. In uitzonderlijke gevallen kan de kinderarts ook een rol spelen binnen de jeugd-GGZ, wanneer het nadrukkelijk gaat om comorbiditeit van somatische en psychische klachten. De kinderarts heeft aantoonbare ervaring met de betreffende problematiek, de inzet is kwalitatief verantwoord volgens de Norm verantwoorde werktoedeling, de inzet is passend bij de uitgangspunten van het Kwaliteitsstatuut GGZ en wordt gemotiveerd en vastgelegd in het behandelplan.

²⁴ Nederlandse Vereniging voor psychiatrie (z.d.). *Opleidingsplan*. [Opleidingsplan | NVvP](#)

²⁵ NuGGZ (2024, april). *Goedgekeurd kwaliteitsstatuut GGZ – Instelling format C*. [Format kwaliteitsstatuut ggz - Instelling](#)

Werkzaamheden:

- Medische diagnostiek, beoordeling en behandeling van lichamelijke gezondheid en somatiek in relatie tot psychische klachten.
- Opstellen van behandelplannen waarin medische zorg wordt geïntegreerd met psychologische of pedagogische interventies.
- Adviseren over en voorschrijven van medicatie bij somatisch-medische indicaties (bijv. bij ADHD, eetstoornissen of slaapproblematiek), in afstemming met andere behandelaren.